

КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Голова Приймальної комісії
Київського інституту
банківської справи

 Л.І. Тутік
14 березня 2017 р.

ПРОГРАМА

**фахового тестування
для конкурсного відбору вступників
до Київського інституту банківської справи
для здобуття освітнього ступеня магістр
за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування
на денну форму навчання**

Київ 2017

Укладачі:

Алексеєнко М.Д., д.е.н., професор кафедри фінансів і кредиту та банківської справи
Київського інституту банківської справи

Наумов О.О., к.е.н., доцент кафедри фінансів і кредиту та банківської справи
Київського інституту банківської справи

Гладченко Л.П. к.е.н., доцент кафедри фінансів і кредиту та банківської справи
Київського інституту банківської справи

Рецензенти:

Матвієнко В.П., к.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів і кредиту та банківської
справи Київського інституту банківської справи

Єщенко П.С., д.е.н., професор кафедри економічної теорії Київського національного
університету імені Тараса Шевченка

Розглянуто та ухвалено на засіданні кафедри фінансів і кредиту та банківської справи
Київського інституту банківської справи 5 лютого 2017 року (протокол № 6).

Розглянуто та ухвалено на засіданні Приймальної комісії Київського інституту
банківської справи 14 березня 2017р. (протокол № 6).

ВСТУП

Програма фахового тестування для конкурсного відбору вступників до Київського інституту банківської справи (далі - Інститут) для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня магістра за спеціальністю **072 Фінанси, банківська справа та страхування** побудована за синтетичним міжпредметним принципом і складається з окремих розділів, кожен з яких інтегрує матеріал певного функціонального спрямування.

Метою програми фахового тестування для конкурсного відбору вступників до Інституту для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня магістра за спеціальністю **072 Фінанси, банківська справа та страхування** є виявлення рівня засвоєних знань та вмінь, визначених галузевими стандартами вищої освіти для фахівців освітнього ступеня «бакалавр», що навчалися за напрямом підготовки 0305 «Економіка та підприємництво».

Програма охоплює теоретичні і прикладні питання, що в рамках Освітньо-професійної програми підготовки бакалавра визначають наявність у випускника здібностей виконувати функції, визначені Освітньо-кваліфікаційною характеристикою бакалавра.

Програма фахового тестування для конкурсного відбору вступників до Інституту для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня магістра за спеціальністю **072 Фінанси, банківська справа та страхування** охоплює питання з таких нормативних фахових дисциплін:

1. Гроші і кредит
2. Фінанси
3. Банківська справа
4. Банківські операції
5. Фінансовий облік

ГРОШІ І КРЕДИТ

Тема 1. Сутність і функції грошей

Походження грошей. Раціоналістична та еволюційна концепції походження грошей. Поява грошей як об'єктивний результат розвитку товарного виробництва та обміну. Роль держави у творенні грошей.

Сутність грошей. Гроші як загальний еквівалент і абсолютно ліквідний актив. Гроші як особливий товар. Гроші як гроші і гроші як капітал. Зв'язок грошей з іншими економічними категоріями.

Форми грошей та їх еволюція. Причини та механізм еволюції форм грошей від звичайних товарів першої необхідності до благородних металів. Неповноцінні форми грошей та їх кредитна природа. Сучасні кредитні засоби обігу.

Вартість грошей. Купівельна спроможність як вираз вартості грошей як грошей. Вартість грошей і час. Ціна грошей як капіталу: альтернативна вартість зберігання грошей та процент.

Функції грошей. Функція міри вартості, її сутність, сфера використання. Функція засобу обігу, її сутність, сфера використання. Функція засобу платежу, її сутність, відмінність від функції засобу обігу, сфера використання. Функція засобу нагромадження, її сутність, сфера використання. Світові гроші. Сутність світових грошей.

Роль грошей у ринковій економіці. Вплив зміни кількості грошей на основні макро- та мікроекономічні процеси. Гроші як інструмент регулювання економіки.

Література: 14, 16, 18, 21

Тема 2. Грошовий оборот і грошові потоки

Сутність грошового обороту. Основні суб'єкти грошового обороту. Основні ринки, що взаємозв'язуються грошовим оборотом. Економічна основа грошового обороту.

Модель сукупного грошового обороту. Грошові потоки та їх взаємозв'язок у моделі. Національний дохід і національний продукт як визначальні потоки грошового обороту. Потоки ін'єкцій і потоки витрат. Балансування грошового обороту.

Структура грошового обороту. Готівковий та безготівковий сектори грошового обороту. Сектор грошового обігу, фінансово-бюджетний та кредитний сектори.

Маса грошей, що обслуговує грошовий оборот: поняття, склад, показники та фактори, що визначають зміну. Грошові агрегати, їх характеристика; грошова база, її склад.

Швидкість обігу грошей: поняття, порядок визначення, фактори, що її визначають. Вплив швидкості на масу та сталість грошей.

Закон кількості грошей, необхідних для обігу, його сутність, вимоги та наслідки порушення вимог.

Механізм зміни маси грошей в обороті. Первинна емісія центрального банку. Вторинна емісія депозитних грошей комерційних банків.

Грошово-кредитний мультиплікатор та механізм його визначення, показники мультиплікатора та чинники впливу на його рівень.

Література: 2, 3, 8, 9, 14, 15, 16, 18, 21, 23

Тема 3. Грошовий ринок

Сутність грошового ринку. Гроші як об'єкт купівлі-продажу. Суб'єкти та інструменти грошового ринку. Особливості прояву на грошовому ринку основних ринкових ознак — попиту, пропозиції, ціни.

Інституційна модель грошового ринку. Сектори прямого і опосередкованого фінансування.

Структура грошового ринку. Критерії класифікації. Ринок грошей і ринок капіталів. Ринок цінних паперів та валютний ринок як складові грошового ринку.

Попит на гроші. Суть та форми прояву попиту на гроші. Фактори, що визначають зміну попиту на гроші.

Пропозиція грошей. Суть та механізм формування пропозиції грошей. Фактори, що визначають зміну пропозиції грошей.

Графічна модель грошового ринку. Рівновага на грошовому ринку та процент. Фактори, що визначають рівновагу грошового ринку.

Заощадження та інвестиції в механізмі грошового ринку. Вплив процентної ставки на заощадження та інвестиції. Вплив бюджетного дефіциту на балансування заощаджень та інвестицій.

Література: 10, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 21, 23, 24

Тема 4. Грошові системи

Сутність грошової системи, її призначення та місце в економічній системі країни. Елементи грошової системи.

Основні типи грошових систем, їх еволюція. Системи металевого й кредитного обігу.

Створення і розвиток грошової системи України. Необхідність створення грошової системи України. Особливості процесу запровадження національної валюти в Україні.

Державне регулювання грошового обороту як головне призначення грошової системи. Центральний банк як орган державного регулювання грошової сфери. Методи регулювання — методи прямого впливу і методи опосередкованого впливу. Фіскально-бюджетна та грошово-кредитна політика в системі державного регулювання економіки. Емісійний дохід і монетизація бюджетного дефіциту.

Грошово-кредитна політика центрального банку — сутність, типи, стратегічні цілі, проміжні та тактичні завдання. Інструменти грошово-кредитного регулювання. Проблема монетизації ВВП в Україні.

Література: 5, 7, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21

Тема 5. Інфляція та грошові реформи

Сутність, форми прояву та закономірності розвитку інфляції. Причини інфляції. Інфляція попиту та інфляція витрат.

Економічні та соціальні наслідки інфляції. Вплив інфляції на інвестиції та розвиток виробництва. Інфляція та економічний цикл.

Державне регулювання інфляції. Антиінфляційна політика.

Сутність грошових реформ. Види грошових реформ та способи їх класифікації.

Особливості проведення грошової реформи в Україні. Багатофакторність, багатоцільове спрямування та довготривалість грошової реформи в Україні.

Література: 5, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 21, 23

Тема 6. Валютний ринок та валютні системи

Сутність, призначення та сфера використання валюти. Види валют: національні, іноземні, колективні, конвертовані, неконвертовані. Чинники та значення конвертованості валюти.

Валютний ринок: сутність, об'єкти та суб'єкти, інфраструктура. Чинники впливу на кон'юнктуру валютного ринку. Характеристика основних операцій на валютному ринку.

Валютний курс: сутність, основи формування та чинники впливу. Види валютних курсів. Регулювання валютних курсів. Розвиток режиму валютного курсу в Україні.

Валютні системи та валютна політика. Поняття, призначення та елементи національної валютної системи. Валютне регулювання та валютна політика: курсова, облікова, інтервенційна. Особливості формування валютної системи України. Органи валютного регулювання.

Платіжний баланс та золотовалютні резерви. Світова та міжнародні валютні системи. Поняття світової валютної системи, її елементи та етапи розвитку, Бреттон-Вудська та Ямайська світові валютні системи. Поняття міжнародної валютної системи. Формування Європейської валютної системи, трансформація її в Європейський валютний союз зі спільною валютою та єдиним центральним банком.

Міжнародні ринки грошей та капіталів: сутність, призначення, інструменти. Основні світові центри ринків грошей та капіталів. Євроринок, його призначення та види.

Література: 2, 4, 13, 14, 15, 16, 18, 22, 23

Тема 7. Кількісна теорія грошей і сучасний монетаризм

Абстрактний та прикладний (монетаристський) напрямки в теорії грошей.

Класична кількісна теорія грошей, її основні постулати. Еволюція постулатів кількісної теорії. Номіналістичне трактування сутності грошей послідовниками кількісної теорії. Кількісний фактор у працях А. Сміта, Д. Рікардо, К. Маркса. «Трансакційний» варіант кількісної теорії І. Фішера.

Неокласичний варіант розвитку кількісної теорії грошей. «Кон'юнктурний варіант» теорії грошей М. Туган-Барановського. «Кембриджська версія» кількісної теорії.

Внесок Дж. Кейнса у розвиток кількісної теорії грошей. Зміна акцентів в оцінці ролі держави в економічному регулюванні та механізм впливу на економіку.

Сучасний монетаризм як альтернативний напрямок кількісної теорії. Відмінності монетаристських трактувань ролі держави в регулюванні економіки. Внесок М. Фрідмена в розроблення монетарної політики на основі неокласичного варіанта кількісної теорії. Кейнсіансько-неокласичний синтез.

Грошово-кредитна політика України у контексті сучасних монетаристських теорій.

Література: 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 23, 24

Тема 8. Кредит у ринковій економіці

Необхідність кредиту. Загальні передумови формування кредитних відносин. Економічні чинники розвитку кредиту та особливості прояву їх у різних галузях національної економіки.

Сутність кредиту. Кредит як форма руху вартості на основі повернення. Кредит як форма суспільних відносин. Об'єкти і суб'єкти кредиту. Позичковий капітал та кредит. Зв'язок кредиту з іншими економічними категоріями. Кредитні відносини та інфляція. Взаємозв'язок кредиту і грошей. Теоретичні концепції кредиту.

Кредитний механізм. Принципи кредитування.

Форми та види кредиту. Критерії класифікації кредиту. Форми кредиту, переваги та недоліки кожної з форм. Види кредиту, критерії їх класифікації.

Характеристика окремих видів кредиту: банківського, державного, комерційного, міжнародного, споживчого. Банківський кредит як переважний вид кредиту.

Функції кредиту, їх сутність та призначення.

Економічні межі кредиту: поняття, причини та наслідки їх порушення.

Процент за кредит. Сутність та роль процента, види, економічні межі руху та фактори зміни ставки процента. Процент в умовах інфляції. Роль процента.

Роль кредиту. Еволюція ролі кредиту. Основні напрями прояву ролі кредиту в ринковій економіці. Перспективи розвитку кредиту в Україні.

Література: 1, 6, 12, 14, 16, 17, 18, 22, 23, 24

Тема 9. Фінансові посередники грошового ринку

Сутність, призначення та види фінансового посередництва. Банки як провідні суб'єкти фінансового посередництва. Сутність та функції банків.

Банківська система. Поняття банківської системи, її цілі та функції. Специфічні риси банківської системи. Принципи побудови банківської системи. Особливості побудови банківської системи в Україні.

Небанківські фінансово-кредитні установи. Схожість та відмінність їх діяльності і діяльності банків. Види та характеристика основних видів небанківських фінансово-кредитних установ: страхових компаній, пенсійних фондів, інвестиційних фондів, лізингових компаній, кредитних спілок, ломбардів тощо.

Література: 1, 7, 8, 9, 12, 14, 16, 17, 18, 21, 22

Тема 10. Центральні банки

Призначення, статус та основи організації центрального банку. Незалежний статус центрального банку, його значення та форми реалізації.

Операції центрального банку. Характеристика функцій центрального банку.

Походження та розвиток центральних банків. Чинники, що зумовили появу центральних банків. Особливості розвитку центральних банків Англії, США. Створення європейської системи центральних банків.

Становлення центрального банку в Україні. Структура, статус та органи управління Національного банку.

Література: 1, 7, 16, 18, 20, 23

Тема 11. Комерційні банки

Поняття комерційного банку, призначення, класифікація та види комерційних банків.

Походження та розвиток комерційних банків. Роль банків у сучасних ринкових економіках.

Основи організації та специфіка діяльності комерційних банків. Порядок створення банку, його реєстрація та ліцензування діяльності. Організаційні структури та функціональні особливості окремих видів банків.

Пасивні операції комерційних банків. Формування власного капіталу банку. Залучення і запозичення коштів.

Активні операції комерційних банків. Кредитні операції. Інвестиційні операції.

Банківські послуги. Розрахунково-касове обслуговування клієнтів. Інші види банківських послуг.

Стабільність банків і механізм її забезпечення. Показники стабільності та економічні нормативи, що її забезпечують. Страхування банківських депозитів. Створення резервів для покриття ризиків. Ліквідність банків.

Особливості становлення і розвитку комерційних банків в Україні.

Література: 1, 7, 9, 12, 14, 16, 17, 18, 20

Тема 12. Міжнародні валютно-кредитні установи та форми їх співробітництва з Україною

Міжнародний валютний фонд (МВФ). Організація та функціональне призначення МВФ. Напрямки співпраці МВФ з країнами колишнього СРСР, у тому числі з Україною.

Група Світового банку. Основи організації, структура та призначення Світового банку. Форми співпраці структур Світового банку з Україною. Регіональні міжнародні кредитно-фінансові інституції. Створення та призначення Чорноморського банку торгівлі та розвитку.

Європейський банк реконструкції та розвитку. Порядок створення, призначення і функції ЄБРР. Напрямки співробітництва з Україною.

Банк міжнародних розрахунків (БМР). Необхідність та порядок створення БМР. Функції банку. Роль БМР у розвитку міжнародного співробітництва у валютно-кредитній сфері.

Література: 12, 16, 17, 18, 20, 22, 24

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України “Про банки і банківську діяльність” № 2121-III. від 7 грудня 2000 р (зі змінами та доповненнями) - <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/=2121-14>.
2. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні (в редакції постанови Правління НБУ від 15.12.2004 № 637) // Вісник НБУ - 2005. - №3 (додаток).
3. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті. Затверджена постановою Правління НБУ від 21.01.2004 № 22 (зі змінами та доповненнями) - <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main>.
4. Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах. Затверджена постановою Правління НБУ від 12.11.2003 № 492 (зі змінами та доповненнями) - <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/=z1172-03>.
5. Указ Президента України “Про грошову реформу в Україні” від 25 серпня 1996 р. // Вісник Податкової служби України. - 2000. - № 16.
6. Закон України “Про фінансовий лізинг” від 11.12.2003, №381-IV. // Вісник НБУ. - 2004. - №3 (додаток).
7. Закон України “Про Національний банк України” від 20.05.1999, № 679 –XIV (зі змінами та доповненнями від) - <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/=679-14>.
8. Закон України “Про національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні” від 10 грудня 1997р. (зі змінами та доповненнями) - <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/>.
9. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні. Затверджена постановою Правління НБУ від 28.08.2001 № 368 (зі змінами та доповненнями) - <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/=z0841-01>.
10. Закон України “Про приватизаційні папери” від 6 березня 1992 р. № 2173-XII (зі змінами та доповненнями) - <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/=2173-12>.
11. Закон України “Про цінні папери і фондовий ринок” від 21 лютого 2006 р. № 1201-XII (зі змінами та доповненнями) - <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/=3480-15>

12. Закон України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринку фінансових послуг в Україні” від 12 липня 2001 р. № 2664-III (зі змінами та доповненнями) - <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/=2664-14>
13. Вовчак О.Д., Руцишин Н.М. Банківська справа: Навчальний посібник – Львів: «Новий Світ-2000», – 2008. – 560 с.
14. Вовчак О.Д., Руцишин Н.М., Андрейків Т.Я. Кредит і банківська справа: Підручник – К.: Знання, 2008.– 564 с.
15. Вовчак О.Д., Шпаргало Г.Є., Андрейків Т.Я. Платіжні системи: Навч. посіб. – К.: Знання, 2008.– 341 с.
16. Гроші та кредит. Інтерактивні методи викладання дисципліни: навч.посіб. / О.О. Чуб. – К.: КНЕУ, 2009. – 326 с.
17. Гроші та кредит: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни для студентів спец. «Банківська справа» / М.І. Савлук, І.М. Лазепка та ін. — К.: КНЕУ, 2006. — 200 с.
18. Гроші та кредит: Підручник / М.І. Савлук, А.М. Мороз, М.Ф. Пуховкіна та ін. – К.: КНЕУ, 2007. – 802 с.
19. Кейнс Дж. М. Трактат про грошову реформу. Загальна теорія зайнятості, процента та грошей. – К., 1999.
20. Коваленко Д.І. Гроші та кредит: Навч. посібник.– К.: Центр учбової літератури, 2009. – 320 с.
21. Лагугін В.Д. Гроші та грошовий обіг: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2007. – 260с.
22. Міжнародні розрахунки та валютні операції: Навч. посібник / О.І. Береславська, О.М. Наконечний, М.Г. Пясецька та ін.; За заг. ред. М.І. Савлука. – К.: КНЕУ, 2002. – 392с.
23. Національний банк і грошово-кредитна політика: Підручник / За ред. Мороза А.М., Пуховкіної М.Ф. – К.: КНЕУ, 2005. – 556с.
24. Щетинін А.І. Гроші та кредит: Підручник: Вид. 3-тє, перероб. та доп. – Київ: Центр навчальної літератури, 2008. – 432 с.

ФІНАНСИ

Тема 1. Предмет фінансової науки. Фінансові категорії

Предмет фінансової науки. Необхідність фінансів в умовах товарного господарства. Суб'єкти та об'єкти фінансових відносин. Фінансові ресурси як матеріальні носії фінансових відносин. Централізовані фінансові фонди. Децентралізовані фінансові фонди.

Категоріальний та понятійний апарат у фінансовій науці.

Фінанси як історична категорія. Передумови появи фінансів.

Економічна сутність категорії «фінанси», її загальні ознаки. Функції фінансів як відображення їх сутності і суспільного призначення. Розподільна функція: первинний розподіл та перерозподіл, його інструменти. Контрольна функція та її практична реалізація.

Роль фінансів в ринковій економіці та в регулюванні соціально-економічного розвитку.

Фінансова система, її сфери, ланки та взаємозв'язок між ними. Інституційна будова фінансової системи України.

Література: 9, 12, 13, 18, 19, 20, 22

Тема 2. Генезис та еволюція фінансів

Зародження фінансових відносин у стародавніх державах. Склад доходів і витрат рабовласницької держави Особливості державних фінансів у країнах Стародавнього Сходу та в Римській імперії.

Доходи і видатки феодальних держав. Основа доходів – домени та регалії. Майнові права глави держави як джерело феодальної ренти. Поземельний і подушний податки.

Податковий імунітет дворянства і духовенства. Запозичення глави держави. Видатки феодалських держав.

Джерела первісного нагромадження капіталу у буржуазії: грабунок колоній, работоргівля, відкупна система податків, державні запозичення.

Тенденції розвитку фінансів в індустріальній епоху та у постіндустріальному світі.

Література: 9, 13, 18, 19, 20, 22

Тема 3. Фінансове право і фінансова політика

Об'єктивна необхідність фінансового права як «правил гри» для функціонування фінансових відносин. Джерела фінансового права.

Фінансова політика, її сутність і взаємозв'язок з економічною і соціальною політикою. Фінансова стратегія та фінансова тактика, їх сутність та взаємозв'язок.

Складові напрями фінансової політики держави: податково-бюджетна (фіскальна) та грошово-кредитна (монетарна). Їх цілі та інструменти.

Типи фінансової політики держави: політика жорсткої і помірної регламентації фінансових відносин та політика мінімальних обмежень. Види фінансової політики у контексті регулювання економічного циклу: стабілізаційна стимулююча та стабілізаційна стримуюча політика.

Фінансовий механізм як сукупність форм і методів організації фінансових відносин. Взаємодія фінансового механізму з фінансовою політикою. Складові елементи фінансового механізму.

Література: 3, 4, 5, 6, 9, 12, 13, 14, 18, 19, 20, 22

Тема 4. Фінанси суб'єктів господарювання

Сутність і призначення фінансів суб'єктів господарювання. Характерні ознаки фінансів на мікрорівні. Функції фінансів суб'єктів господарювання. Вплив форми організації підприємництва на формування статутного капіталу і фінансових ресурсів суб'єктів господарювання, на управління їх фінансовою діяльністю.

Внутрішні та зовнішні фінансові відносини та фінансові потоки суб'єктів господарювання.

Методи організації фінансової діяльності суб'єктів господарювання. Комерційний розрахунок, неприбуткова діяльність, кошторисне фінансування, характеристика принципів їх організації.

Склад фінансових ресурсів підприємств, джерела їх формування, напрями використання та розміщення. Власні, залучені та запозичені фінансові ресурси.

Доходи підприємства, їх склад та економічна характеристика. Витрати підприємств, їх класифікація.

Фінансові результати діяльності підприємств. Прибуток та його види. Напрями розподілу прибутку. Джерела відшкодування збитків.

Література: 9, 12, 13, 18, 19, 20, 22

Тема 5. Фінанси домогосподарств

Сутність та особливості функціонування фінансів домогосподарств. Зміст фінансових відносин домогосподарств. Роль фінансів домогосподарств на ринку товарів і послуг, на ринку робочої сили, на фінансовому ринку.

Бюджет домогосподарства. Джерела і види доходів домогосподарств. Заробітна плата як основний вид доходів, її роль у формуванні доходів бюджету домогосподарств. Витрати бюджету домогосподарств, їх класифікація. Споживчі витрати та неспоживчі витрати. Обов'язкові платежі домогосподарств: податки і відрахування до бюджету та державних соціальних фондів, комунальні та інші щомісячні платежі, виконання кредитних зобов'язань.

Особливості взаємовідносин домогосподарств з державою. Вплив держави на формування доходів бюджетів домогосподарств. Соціальні стандарти. Прожитковий мінімум. Грошові трансферти населенню та негрошова допомога (пільги).

Грошові заощадження. Інвестиційна діяльність та формування інвестиційного портфеля домогосподарств. Фактори, що впливають на формування інвестиційного портфеля домогосподарств.

Література: 8, 9, 12, 13, 18, 19, 20, 22

Тема 6. Податки. Податкова система

Економічна сутність податків. Характерні ознаки податків як обов'язкових платежів. Функції податків. Фіскальна функція податків як відображення їх суспільного призначення. Вимоги до податків у контексті реалізації фіскальної функції: достатність, регулярність і стабільність надходжень, рівномірність розподілу по території країни. Регулююча функція.

Форми прояву податкових платежів: податки, внески та відрахування, плата за користування ресурсами, збори.

Елементи оподаткування: платник (суб'єкт) податку, носій податку, об'єкт оподаткування, одиниця оподаткування, податкова ставка, джерело сплати податку, податкова квота. Види податкових ставок: тверді і процентні; уніфіковані і диференційовані; пропорційні, прогресивні і регресивні. Податкові пільги, їх види.

Класифікація податків за формою оподаткування. Види прямих податків: реальні та особисті податки. Оподаткування доходів як основна сучасна форма прямого оподаткування. Непрямі податки: універсальні та специфічні акцизи, мито, фіскальна монополія. Акцизи як основна сучасна форма непрямого оподаткування. Види універсальних акцизів: податок з продаж, податок з обороту, податок на додану вартість.

Класифікація податків за економічним змістом об'єкта оподаткування: податки на доходи, на майно та споживання.

Загальнодержавні та місцеві податки і збори.

Податкова система, теоретичні основи її побудови. Наукові принципи податкової системи. Склад податкової системи України відповідно до Податкового кодексу.

Література: 9, 12, 13, 14, 16, 18, 19, 20, 22

Тема 7. Бюджет. Бюджетна система

Бюджет як фінансова категорія, його характерні ознаки, призначення і роль. Функції бюджету. Розподільна функція. Територіальний, галузевий і соціальний напрями бюджетного перерозподілу вартості ВВП. Контрольна функція бюджету.

Бюджет як основний фінансовий план держави, його правовий статус. Показники, що характеризують стан бюджету як фінансового плану.

Бюджет держави як централізований фонд фінансових ресурсів. Загальний і спеціальний фонди бюджету

Поняття бюджетних доходів, джерела і методи їх формування. Податкові доходи бюджету. Неподаткові надходження і їх роль у формуванні доходів бюджету. Класифікація доходів бюджету.

Видатки бюджету, їх склад. Класифікації бюджетних видатків. Функціональна класифікація видатків. Економічна класифікація видатків: поточні, капітальні. Форми та принципи бюджетного фінансування.

Сальдо бюджету. Бюджетний профіцит та бюджетний дефіцит. Види бюджетного дефіциту: активний і пасивний, відкритий і прихований, стійкий і тимчасовий. Причини виникнення бюджетного дефіциту. Джерела фінансування дефіциту. Шляхи скорочення розміру бюджетного дефіциту.

Бюджетний устрій і бюджетна система. Поняття бюджетної системи, її особливості при унітарному та федеративному державному устрої. Складові бюджетної системи України,

принципи її побудови. Розмежування доходів і видатків між ланками бюджетної системи. Міжбюджетні відносини.

Місцеві фінанси, їх склад. Місцеві бюджети як основа фінансового забезпечення місцевого самоврядування. Власні і закріплені доходи місцевих бюджетів. Роль місцевого оподаткування у формуванні доходів бюджетів місцевого самоврядування. Роль міжбюджетних трансфертів у збалансуванні місцевих бюджетів. Видатки місцевих бюджетів.

Сутність державного кредиту, його призначення і роль. Класифікації державних позик. Напрями використання коштів, отриманих від державних запозичень.

Державний борг, причини його виникнення і зростання. Види державного боргу: внутрішній і зовнішній, прямий і гарантований, капітальний і поточний. Обмеження граничного рівня державного боргу. Джерела погашення та обслуговування державного боргу. Методи управління державним боргом.

Література: 2, 3, 9, 11, 17, 12, 13, 18, 19, 20, 22

Тема 8. Страхування. Страховий ринок

Необхідність та економічна сутність страхування, його ознаки. Невизначеність і ризик як основа страхових відносин. Страхування як система страхового захисту, заснованого на солідарній відповідальності. Суб'єкти страхових відносин: страховики, страхувальники, застраховані, страхові агенти та страхові брокери. Функції страхування.

Класифікація страхування. Характеристика галузей страхування. Ризикове страхування та страхування життя. Перестраховування і співстраховування, їх сутність та механізм дії. Сутність та суспільне призначення соціального страхування.

Поняття страхового ринку і його інституційна структура. Страхове поле і страховий портфель. Діяльність страхових посередників на страховому ринку.

Державне регулювання страхової діяльності.

Література: 5, 9, 12, 13, 18, 19, 20, 22

Тема 9. Фінансовий ринок

Фінансовий ринок та його роль у ринковій економіці. Заощадження та інвестиції – основні категорії фінансового ринку. Функції фінансового ринку. Функція перетворення заощаджень в інвестиції. Перерозподільна функція: перелив фінансових фондів між галузями, регіонами, країнами світу.

Суб'єкти фінансового ринку; емітенти, інвестори, посередники. Позичальники і кредитори. Регулятор ринку. Особливості місця і ролі держави на фінансовому ринку.

Класифікація фінансового ринку за формою фінансових ресурсів: ринок грошей, ринок капіталів, їх характеристика. Класифікація фінансового ринку за організацією торгівлі: кредитний ринок (ринок банківських позичок) і ринок цінних паперів (фондовий ринок). Сегменти ринку цінних паперів: первинний і вторинний ринки, організований та неорганізований, біржовий і позабіржовий. Фондова біржа та її функції.

Цінні папери як інструменти фондового ринку, їх характеристика. Класифікація цінних паперів.

Література: 6, 9, 12, 13, 18, 19, 20, 22

Тема 10. Міжнародні фінанси

Сутність міжнародних фінансів, їх складові. Зміст міжнародних фінансових відносин. Роль міжнародних фінансів у розвитку світової економіки.

Світові фінансові інституції. Міжнародний валютний фонд (МВФ), його завдання і напрями діяльності. Роль МВФ у забезпеченні стабільності світової та національних валютних систем. Кредитна політика МВФ та механізми кредитування.

Група Світового банку. Призначення і напрями діяльності Міжнародного банку реконструкції та розвитку (МБРР). Кредитна діяльність МБРР. Міжнародна асоціація

розвитку і Міжнародна фінансова корпорація, їх сфери і напрями діяльності. Багатостороння агенція з гарантування іноземних інвестицій.

Регіональні міжнародні фінансові інституції (Європейський центральний банк, Європейський інвестиційний банк, Європейський банк реконструкції і розвитку), їх завдання, сфери діяльності.

Світовий фінансовий ринок, його сегменти і сучасні тенденції розвитку.

Основи фінансів міжнародних організацій. Джерела формування бюджетів міжнародних організацій та напрями використання.

Бюджет ЄС, його призначення та особливості. Доходи бюджету ЄС, особливості їх формування. Видатки бюджету ЄС, ознаки їх класифікації.

Література: 7, 9, 10, 12, 13, 15, 18, 19, 20, 22

Тема 11. Фінансовий менеджмент

Поняття фінансового менеджменту. Керуюча і керована система. Завдання фінансового менеджменту. Форми фінансового менеджменту: менеджмент державних фінансів і менеджмент суб'єктів господарювання. Елементи фінансового менеджменту: організація управління фінансами, фінансове планування, фінансовий облік і звітність, фінансовий контроль.

Державні фінанси як об'єкт управління. Складові державного фінансового менеджменту: бюджетний менеджмент, податковий менеджмент, борговий менеджмент. Характеристика кожної складової. Органи управління державними фінансами, їх функції. Фінансова безпека держави. Зовнішні та внутрішні загрози фінансовій безпеці держави. Основні показники, які характеризують фінансову безпеку.

Фінансовий менеджмент суб'єктів господарювання, його завдання. Суб'єкти і об'єкти фінансового менеджменту на мікрорівні. Фінансове планування і прогнозування: суть, завдання, методи. Види фінансових планів. Внутрішній фінансовий контроль, його, форми і методи. Фінансовий аудит як незалежний фінансовий контроль.

Література: 4, 9, 12, 13, 18, 19, 20, 22

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Буряченко А.Є. Фінансовий потенціал регіонального розвитку: монографія / А.Є. Буряченко. – К.: КНЕУ, 2013. – 342 с.
2. Бюджетна система: підруч. / за наук. ред. В.М. Федосова, С.І. Юрія. – К.: Центр учбов. літератури; Тернопіль: Екон. думка, 2012. – 871 с.
3. Бюджетний кодекс України // від 8.07.2010 р. № 2456-VI // Режим доступу: zakon1.rada.gov.ua
4. Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» від 16.10.2012 р № 5463-VI.
5. Закон України «Про страхування» від 7.03.1996 р. №85/96-ВР.
6. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23.02.2006 р. № 3480-IV.
7. Карлін М.І. Фінанси країн Європейського Союзу: Навч. посіб. – К.: «Знання», 2011. — 639 с.
8. Кізіма Т.О. Фінанси домогосподарств: Сучасна парадигма та доміанти розвитку: Монографія. – К.: «Знання», 2010. — 431 с.
9. Кремень О.І., Кремень В.М. Фінанси: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 416с.
10. Миргородська Л.О. Фінансові системи зарубіжних країн: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 320с.
11. Місцеві фінанси у схемах і таблицях: навч. посібник / [М. А. Гапонюк, А. Є. Буряченко, В. П. Яцюта та ін.]; за заг. ред. В. М. Федосова. – К.: КНЕУ, 2010. - 600 с.

12. Опарін В. Фінансова система України (теоретико-методологічні аспекти): Монографія. – К.: КНЕУ, 2005. – 240 с.
13. Опарін В.М. Фінанси (Загальна теорія): Навч. посібник. – 2-ге вид., доп. і перероб. – К.: КНЕУ, 2001. – 240 с.
14. Податковий кодекс України // від 02.12.2010 р. № 2755-VI // Режим доступу: zakon1.rada.gov.ua
15. Рязанова Н.С. Міжнародні фінансові організації: підручник / Н.С.Рязанова, М.А.Гапонюк, А.А.Максименко. – К.:КНЕУ, 2010. – 230 с.
16. Соколовська А.М. Основи теорії податків: Навчальний посібник. – К.: 2010. – 326 с.
17. Сунцова О.О. Місцеві фінанси: Навчальний посібник.-К.: Центр учбової літератури, 2010.-488 с.
18. Фінанси : підручник для студентів вищих навчальних закладів усіх рівнів акредитації / авт. кол. ; за ред. А. Я. Кузнецової, Г. М. Азаренкової. – К. : УБС НБУ, 2011. – 495 с.
19. Фінанси: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. / За ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. – К.: «Знання», 2012. — 687 с.
20. Фінанси: практикум для студ. усіх напрямів підготовки (крім 6508, 6508/1) [Електронний ресурс]: навч.-метод. посіб. / О. Р. Романенко, Л. П. Даниленко, Л. П. Гладченко, А. А. Славкова [та ін.] ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". - Київ : КНЕУ, 2015. - 162 с.
21. Фінансова думка України./ С.В.Львовчкін, В.М.Федосов, С.І.Юрій, П.І.Юхименко; авт. передм. А.А.Чухно; за наук. ред. д-ра екон.наук, проф. В.М.Федосова – Київ: Кондор; Тернопіль: Економічна думка 2010. – У 3- т.
22. Юхименко П.І., Федосов В.М., Лазебник Л.Л. та ін. Теорія фінансів: Підручник / За ред.. проф. В.М. Федосова, С.І. Юрія. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 576 с.

БАНКІВСЬКА СПРАВА

Тема 1. Банківські операції та послуги.

Економічна сутність банківських операцій та послуг. Пасивні операції банків. Активні операції банків. Комісійно-посередницькі операції банків. Традиційні та нетрадиційні операції та послуги українських банків.

Тема 2. Основи організації обліку банківських операцій та послуг.

Облік, його сутність та види. Фінансовий, управлінський та податковий обліки. Принципи організації бухгалтерського обліку та звітності в банках.

Організація та ведення бухгалтерського обліку в банках. Банківські документи для відображення в обліку операцій та послуг банків. Облікові реєстри. Види рахунків для відображення в обліку банківських операцій та послуг. Аналітичний та синтетичний облік банківських операцій та послуг. План рахунків бухобліку в банках.

Методичне і нормативно-правове забезпечення обліку банківських операцій та послуг.

Тема 3. Звітність про банківські операції та послуги.

Суть, призначення і значення звітності. Вимоги, що пред'являються до звітності. Класифікація звітності банків. Фінансова та статистична звітність комерційних банків.

Порядок подання банківської звітності.

Тема 4. Фінансова стійкість комерційного банку.

Сутність фінансової стійкості комерційного банку.

Ліквідність та платоспроможність банку. Управління ліквідністю банку. Оцінювання потреби банку в ліквідних активах.

Економічні нормативи, що регулюють ліквідність банку.

Порядок формування обов'язкових резервів банками України.

Тема 5. Планування діяльності банку.

Система планування в банку. Стратегічне, тактичне та оперативне планування. Рівні планування в банку.

Бізнес-план та його зміст. Методичні основи складання бізнес-плану банківської установи.

Контроль та аналіз виконання бізнес-плану банківської установи.

Тема 6. Внутрішній аудит та його роль при здійсненні банківських операцій.

Сутність та види контролю за діяльністю банку. Зовнішній контроль (банківський нагляд) та зовнішній аудит. Внутрішній контроль (акціонерний, внутрішньотехнологічний, внутрішній аудит).

Необхідність внутрішнього аудиту. Внутрішній аудит і ревізії в банку. Функції внутрішнього аудиту: координаційна, контрольна, аналітична, інформаційна, захисна, консультаційна.

Класифікація внутрішнього аудиту в банку. Роль внутрішнього аудиту.

Тема 7. Регулювання банківської діяльності та нагляд.

Необхідність і завдання банківського регулювання та нагляду. Організація системи банківського регулювання та нагляду. Реєстрація та ліцензування банків. Установлення і контроль економічних нормативів, що регулюють діяльність банків. Рейтингова оцінка банків.

Виїзне інспектування банків. Робота з проблемними банками.

Тема 8. Кредитні відносини між Національним банком України і комерційними банками.

Економічна сутність і значення кредитів, що надаються центральними банками комерційним банкам.

Рефінансування банків через операції на відкритому ринку. Надання стабілізаційного кредиту.

Порядок рефінансування банків Національним банком України, які здійснюють довгострокове кредитування.

Тема 9. Запобігання та протидія легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом.

Поняття легалізації (відмивання) доходів. Сфера поширення фінансового моніторингу.

Система та суб'єкти фінансового моніторингу: первинний та державний.

Завдання та обов'язки суб'єкта первинного фінансового моніторингу. Ідентифікація осіб, що здійснюють фінансові операції. Надання інформації про фінансову операцію.

Повноваження НБУ з питань фінансового моніторингу.

Фінансові операції, що підлягають обов'язковому та внутрішньому фінансовому моніторингу.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року, №254/96-ВР (зі змінами і доповненнями).
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV (зі змінами та доповненнями).
3. Закон України “Про банки і банківську діяльність” від 7.12.2000 р. №2121 – III (зі змінами та доповненнями).
4. Закон України “Про Національний банк України” від 20.05.1999 р. №679 – XIV (зі змінами та доповненнями).
5. Декрет Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» від 19.02.1993 №15 – 93 (зі змінами та доповненнями).
6. Положення про Комісію Національного банку України з питань нагляду та регулювання діяльності банків і Комісію з питань нагляду та регулювання діяльності банків при територіальному управлінні Національного банку України, затверджене постановою Правління Національного банку України від 26.10.2007 р. № 395 (зі змінами та доповненнями).
7. Положення про здійснення банками фінансового моніторингу, затверджене постановою Правління Національного банку України від 14.05.2003 р. № 189 (зі змінами та доповненнями).
8. Положення про порядок здійснення Національним банком України наглядових функцій щодо банків, діяльність яких пов'язана з державною таємницею, затверджене постановою Правління Національного банку України від 28.12.2002 р. № 538 (зі змінами та доповненнями).
9. Положення про порядок реєстрації та ліцензування банків, відкриття відокремлених підрозділів, затверджене постановою Правління Національного банку України від 08.09.2011 р. № 306 (зі змінами та доповненнями).
10. Положення про регулювання Національним банком України ліквідності банків України, затверджене постановою Правління Національного банку України від 30.04.2009 р. № 259 (зі змінами та доповненнями).
11. Положення про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями, затверджене постановою Правління Національного банку України від 25.01.2012 № 23 (зі змінами та доповненнями).
12. Методичні вказівки з інспектування банків “Система оцінки ризиків”, схвалені постановою Правління Національного банку України від 15.03.2004 р. № 104.
13. Методичні рекомендації щодо організації та функціонування систем ризик-менеджменту в банках України, схвалені постановою Правління Національного банку України від 02.08.2004 р. № 361.
14. Банківська система України в європейському контексті: генеза, структура, конкурентний потенціал: монографія / за ред. д-ра екон. наук Р.Ф. Пустовойта. – Київ: УБС НБУ, 2009. – 399 с.
15. Банківський нагляд: підручник / О.В. Васюренко, О.М. Сидоренко. -Київ: Знання, 2011. – 502 с.
16. Банківські операції: навчальний посібник / О.В. Васюренко. – 6-те вид., перероб. і доп. – Київ: Знання, 2008. – 318 с.
17. Банківські операції: підручник / А.М. Мороз, М.І. Савлук, М.Ф. Пуховкіна; за ред.: А.М. Мороза. – 4-те вид., без змін. – Київ: КНЕУ, 2009. – 608 с.
18. Вовк В.Я. Кредитування і контроль: Навчальний посібник / В.Я. Вовк, О.В. Хмеленко.- К.: Знання, 2008. – 463 с.

19. Д'яконова І.І. Модернізація банківського нагляду в Україні: Монографія / І.І. Д'яконова. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. – 279 с.
20. Дмитров О.С. Моделювання оцінки ризиків використання банків з метою банків з метою кримінальних доходів або фінансування тероризму: монографія. – Суми : УБС НБУ.- 2008. 75 с.
21. Історія Національного банку України: віхи поступу: наукове видання / В.І. Огієнко, В.В. Світлична, З.М. Комаринська, В.В. Анісімов; наук. кер. В.І. Огієнко; Національний банк України. – К. : УБС НБУ, 2010. – 239 с.
22. Косова Т.Д. Центральний банк і грошово – кредитна політика: Навчальний посібник. За ред. Косової Т.Д., Папаїки О.О. – К.: Центр учбової літератури. – 2011. – 328с.
23. Котковський В.С., Неїзвестна О.В. Банківські операції: навчальний посібник. – К.: Кондор, 2011. – 498с.
24. Кузнецова А.Я., Зінько Н.Я., Другов О.О. Удосконалення банківського і небанківського фінансування інноваційної діяльності в Україні: монографія. – К.: УБС НБУ, 2009. – 175 с.
25. Моделі оцінки банківської діяльності для забезпечення стабільності банківської системи : монографія / авт. кол. – К. : УБС НБУ, 2010. – 294 с.
26. Підвищення ефективності взаємодії банківського і реального секторів економіки в умовах глобалізації та євроінтеграції : монографія / кол. авт. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. О. І. Барановського. – К. : УБС НБУ, 2010. – 482 с.
27. Розвиток банківської системи України : монографія / кол. авторів ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т. С. Смовженко, д-ра екон. наук, проф. Р. А. Слав'юка. – К. : УБС НБУ, 2010. – 462 с.
28. Управління банківською системою України у стратегії економічного зростання : монографія / А. І. Степаненко. – К. : УБС НБУ, 2010. – 319 с.
29. Управління діяльністю банку: методологія і практика: монографія / За заг. ред. акад. АЕН України, д-ра екон. наук, проф.. О.В.Васюренка. – Київ; УБС НБУ, 2008. – 230 с.
30. Фінансове планування та прогнозування діяльності банків: монографія / за заг. ред. акад. АЕН України, д-ра екон. наук., проф. О.В. Васюренка. – Київ: УБС НБУ, 2009. – 323 с.
31. Формування монетарної економіки і монетарної політики Національного банку України в контексті розвитку світової економічної теорії : монографія / авт. кол. ; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. Т. С. Смовженко, канд. екон. наук, доц. Г. Я. Стеблій. – К. : УБС НБУ, 2010. – 271 с.
32. Функціональна достатність ресурсного потенціалу банків: методи оцінювання та напрями забезпечення : монографія / В.В. Коваленко, Ж.І. Торяник. – К. : УБС НБУ, 2010. – 158 с.

БАНКІВСЬКІ ОПЕРАЦІЇ

Тема 1. Кредитні установи на ринку фінансових послуг.

Кредитні установи: сутність та місце серед фінансових посередників. Банки і небанківські кредитні установи як провідні суб'єкти фінансового посередництва. Фінансова і банківська послуги. Види послуг, які надаються банками і небанківськими кредитними установами. Взаємозв'язок послуг та операцій кредитних установ. Ринок послуг банківських і небанківських кредитних установ та його регулювання.

Тема 2. Операції з формування банківських ресурсів.

Економічна сутність і структура банківських ресурсів. Власний капітал банку та його місце в сукупних ресурсах банку. Функції та класифікація власного капіталу банку. Формування власного капіталу банку. Регулятивний капітал банку, його сутність та призначення. Вплив регулятивного капіталу на формування власного капіталу банку.

Поняття залучених ресурсів банку. Види вкладів та їх характеристика. Договірне регулювання вкладних (депозитних) операцій.

Поняття та класифікація запозичених ресурсів банку. Міжбанківський кредит та його роль у формуванні банківських ресурсів. Рефінансування банків Національним банком України. Запозичення банками коштів шляхом емісії власних боргових зобов'язань.

Тема 3. Операції банків з обслуговування грошового обороту.

Основи організації безготівкового грошового обороту. Види рахунків, що можуть відкриватися банками своїм клієнтам. Принципи організації банками розрахунково-касового обслуговування клієнтів.

Безготівкові міжгосподарські розрахунки, їх сутність та специфіка організації в товарних і нетоварних операціях. Платіжні інструменти та їх класифікація. Форми розрахунків за видами документів та способами платежів. Характеристика окремих форм безготівкових розрахунків: платіжними дорученнями; платіжними вимогами-дорученнями; чеками; акредитивами; платіжними вимогами; векселями та ін. Розрахунки за допомогою систем дистанційного обслуговування. Організація розрахунків з використанням платіжних карток. Поняття та види платіжних карток, їх переваги та роль в організації грошового обороту. Види операцій банків з платіжними картками. Характеристика фінансових та не фінансових операцій з платіжними картками. Особливості функціонування НСМЕП.

Поняття касових операцій, їх призначення та роль у діяльності банків і їх клієнтів. Класифікація касових операцій банків. Порядок приймання банками готівки від клієнтів: через прибуткові каси, інкасаторські служби, підприємства зв'язку, банкомати.

Порядок видачі банками готівки клієнтам: через видаткові каси; банкомати. Забезпечення касової діяльності банку.

Тема 4. Кредитні операції банків.

Класифікація банківських кредитів. Принципи й умови кредитування. Кредитний договір.

Оцінювання кредитоспроможності позичальника. Форми забезпечення зобов'язань позичальника перед банком. Кредитний ризик та способи його мінімізації.

Порядок надання і способи погашення кредитів. Плата за кредит та її диференціація. Етапи процесу банківського кредитування.

Конткорентний кредит і кредити «овердрафт». Кредитні операції банків у сфері вексельного обігу. Споживчі та іпотечні кредити. Особливості кредитування сільськогосподарських виробників. Особливості операцій з довгострокового кредитування. Лізингові, факторингові, форфейтингові операції банків.

Кредитний моніторинг. Проблемні кредити. Кредитні санкції.

Тема 5. Операції банків з цінними паперами.

Загальна характеристика діяльності банків на ринку цінних паперів. класифікація операцій банків з цінними паперами. Банки в ролі емітентів, інвесторів, позичальників, фінансових посередників та інфраструктурних учасників ринку.

Емісія банками цінних паперів. інвестиційні операції банків з цінними паперами. Характеристика банківських портфельів цінних паперів. Ризики, притаманні

інвестиційній діяльності банків, та методи управління ними. Заставні операції банків із цінними паперами.

Професійна діяльність банків на ринку цінних паперів. Діяльність з торгівлі цінними паперами, депозитарна діяльність.

Тема 6. Операції банків в іноземній валюті.

Сутність операцій банків в іноземній валюті. Особливості правового регулювання операцій банків в іноземній валюті. Класифікація операцій банків в іноземній валюті. Способи і засоби здійснення міжбанківських операцій в іноземній валюті.

Торгівельні операції банків в іноземній валюті. Форми розрахунків між юридичними особами-резидентами і юридичними особами-нерезидентами під час здійснення зовнішньоекономічної діяльності за торгівельними операціями. Характеристика операцій, пов'язаних з використанням у міжнародних розрахунках: банківських переказів, інкасо, документарних акредитивів. Контроль уповноважених банків за міжнародними розрахунковими операціями своїх клієнтів.

Неторговельні операції банків в іноземній валюті. Операції з купівлі та продажу готівкової іноземної валюти та дорожніх чеків. Приймання на інкасо банкнот іноземних держав та іменних чеків. Перекази іноземної валюти за дорученням та на користь фізичних осіб.

Операції банків з торгівлі іноземною валютою на міжбанківському ринку. Характеристика порядку здійснення операцій, пов'язаних з купівлею, продажем та обміном іноземної валюти.

Тема 7. Операції з надання окремих видів банківських послуг.

Гарантійні послуги банків. Класифікація банківських гарантій. Авальювання та акцептування векселів банками.

Посередницькі, консультаційні та інформаційні послуги банків.

Довірчі послуги банків. Класифікація довірчих послуг.

Послуги банків зі зберігання цінностей.

Послуги банків з дорогоцінними металами та дорогоцінним камінням. Фінансовий інжиніринг.

Тема 8. Операції небанківських кредитних установ.

Сутність та принципи діяльності кредитної спілки. Майно кредитної спілки. Капітал, резерви та інші фонди кредитної спілки. Операції кредитних спілок та їх характеристика.

Ломбарди та правові основи їх діяльності. Власні та залучені ресурси ломбарду. Ломбардна операція. Порядок видачі кредитів та оформлення застави. Супутні послуги ломбарду.

Фінансові компанії: сутність та операції.

Тема 9. Операції кредитних установ із забезпечення фінансової стійкості.

Фінансова стійкість кредитної установи та способи її забезпечення. Операції із формування резервів (загальних, спеціальних, обов'язкових). Операції із підтримання ліквідності. Операції із забезпечення регуляторних вимог (норм).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV.

2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV.
3. Конвенція про врегулювання деяких колізій законів про переказні векселі та прості векселі // підписано в Женеві 07.06.1930 р.
4. Конвенція про гербовий збір стосовно переказних векселів і простих векселів // підписано в Женеві 07.06.1930 р.
5. Уніфікований Закон про переказні векселі та прості векселі // підписано в Женеві 07.06.1930 р.
6. Уніфікований Закон про чеки // підписано в Женеві, 1931 р.
7. Уніфіковані правила для інкасо (публікація МТП № 522, 1995 р.).
8. Уніфіковані правила для міжбанківського рамбурсування для документарних акредитивів (публікація МТП № 525).
9. Уніфіковані правила та звичаї для документарних акредитивів (публікація МТП № 600, 2007 р.).
10. Закон України "Про іпотеку" від 05.06.2003 р. №898-IV.
11. Закон України "Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю" від 19.06.2003 р. №978-IV.
12. Декрет Кабінету Міністрів України "Про систему валютного регулювання і валютного контролю" від 19.02.1993 р. №15-93.
13. Закон України "Про акціонерні товариства" від 07.09.2008 р. №514-VI.
14. Закон України "Про банки і банківську діяльність" від 07.12.2000 р. № 2121-III.
15. Закон України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" від 30.06.1999 р. № 784-XIV.
16. Закон України "Про господарські товариства" від 19.09.1991 р. № 1576-XII.
17. Закон України "Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень" від 18.11.2003 р. № 1255-IV.
18. Закон України "Про заставу" від 02.10.1992 р. № 2654-XII.
19. Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність" від 16.04.1991 р. № 959/ХП-ВР.
20. Закон України "Про іпотечне кредитування, операції консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати" від 19.06.2003 р. № 979-IV.
21. Закон України "Про Національний банк України" від 20.05.1999 р. № 679-XIV.
22. Закон України "Про обіг векселів в Україні" від 04.05.2001 р. № 2374-III.
23. Закон України «Про кредитні спілки від 20.12.2001р. № 2908-III.
24. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12.07.2001р. № 2664-III.
25. Закон України "Про платіжні системи та переказ грошей в Україні" від 05.04.2001 р. № 2346-III.
26. Закон України "Про приєднання України до Конвенції УНІДРУА про міжнародний фінансовий лізинг" від 11.01.2006 р. № 3301-IV.
27. Закон України "Про приєднання України до Конвенції УНІДРУА про міжнародний факторинг" від 11.01.2006 р. № 3302-IV.
28. Закон України "Про фонд гарантування вкладів фізичних осіб" від 20.09.2001 р. № 2740-II.
29. Закон України "Про фінансовий лізинг" від 16.12.1997 р. №723/97-ВР.
30. Закон України "Про цінні папери і фондовий ринок" від 23.02.2006 р. № 3480-IV.
31. Інструкція з організації перевезення валютних цінностей та інкасації коштів в установах банків України // Постанова Правління НБУ від 03.12.2003 р. № 520.
32. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті // Постанова Правління НБУ від 21.01.2004 р. № 22.
33. Інструкція про касові операції в банках України // Постанова Правління НБУ від 14.08.2003 р. № 337.

34. Інструкція про порядок ведення касових операцій у національній валюті в Україні // Постанова Правління НБУ від 15.12.2004 р. № 637.
35. Інструкція про порядок відкриття, використання та закриття рахунків у національній та іноземній валюті // Постанова Правління НБУ від 12.11.2003 р. № 492.
36. Інструкція про порядок організації та здійснення валютно-обмінних операцій на території України // Постанова Правління НБУ від 12.12.2002 р. № 502.
37. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків України // Постанова Правління НБУ від 28.08.2001 р. № 368.
38. Положення про переказування коштів у національній та іноземній валюті на користь нерезидентів за деякими операціями // Постанова Правління НБУ від 30.12.2003 р. № 597.
39. Положення про порядок виконання банками документів на переказ, примусове списання і арешт коштів в іноземних валютах та банківських металів // Постанова Правління НБУ від 28.07.2008 р. № 216.
40. Положення про порядок емісії платіжних карток і здійснення операцій з їх застосуванням // Постанова Правління НБУ від 19.04.2005 р. № 137.
41. Положення про порядок здійснення банками операцій з векселями в національній валюті на території України // Постанова Правління НБУ від 16.12.2002 р. № 508.
42. Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами // Постанова Правління НБУ від 03.12.2003 р. № 516.
43. Положення про порядок здійснення операцій з чеками в іноземній валюті на території України // Постанова Правління НБУ від 29.12.2000 р. № 520.
44. Положення про порядок створення і державної реєстрації банків, відкриття філій, представництв, відділень // Постанова Правління НБУ від 31.08.2001 р. № 375.
45. Положення про порядок та умови торгівлі іноземною валютою // Постанова Правління НБУ від 10.08.2005 р. № 281.
46. Положення про порядок формування і використання банками резерву для відшкодування можливих втрат від дебіторської заборгованості.
47. Положення про порядок формування обов'язкових резервів // Постанова Правління НБУ від 16.03.2006 р. № 91.
48. Положення про порядок формування резерву під операції банків України з цінними паперами // Постанова Правління НБУ від 02.02.2007 р. № 31.
49. Положення про порядок формування та використання банками резервного фонду // Постанова Правління НБУ від 08.08.2001 р. № 334.
50. Положення про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків // Постанова Правління НБУ від 06.07.2000 р. № 279.
51. Положення про регулювання НБУ ліквідності банків України // Постанова Правління НБУ від 30.04.2009 р. № 259.
52. Правила використання готівкової іноземної валюти на території України // Постанова Правління НБУ від 30.05.2007 р. № 200.
53. Правила здійснення за межі України та в Україні переказів фізичних осіб за поточними валютними неторговельними операціями та їх виплати в Україні // Постанова Правління НБУ від 29.12.2007 р. № 496.
54. Положення про порядок унесення інформації про ломбарди до Державного реєстру фінансових установ // Розпорядження Держкомфінпослуг України від 2.10.2008р. № 1140.
55. Алексєнко М.Д. Капітал банку: питання теорії і практики: Монографія.К.: КНЕУ, 2002.- 276 с.
56. Банківські операції: Підручник // За ред. А.М. Мороза. - К.: КНЕУ, 2008. -608 с.

57. Гроші та кредит: Підручник // За заг. ред. М.І. Савлука. К.: КНЕУ, 2006. – 744 с.
58. Міжнародні розрахунки та валютні операції / За заг. ред. М.І. Савлука. - К.: КНЕУ, 2002. - 392 с.
59. Центральний банк і грошово-кредитна політика: Підручник / За ред. А.М. Мороза, М.Ф. Пуховкіної. - К.: КНЕУ. 2005. — 566с.
60. "Банківські операції": навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни //А.М.Мороз, М.Д. Алексеєнко, П.М. Чуб та ін. - К.: КНЕУ, 2010.-303с.
61. Банковское дело: Слов.: Пер. с англ. / Ред. Л.Е.Миронова. - М.:ИНФРА-М, 2001.-412с.
62. Енциклопедія банківської справи України / Редкол.: В.С. Стельмах та ін.-К.: Молодь, Ін Юре, 2001. -680 с.
63. Розенберг Д. Словарь банковских терминов: Пер. с англ. - М.:ИНФРА-М, 1997.-360с.
64. 14. Роуз П.С. Банковский менеджмент: Пер. с англ. — М.:Дело Лтд, 1995.-768с.
65. Офіційний сайт Національного банку України www.bank.gov.ua.
66. Офіційний сайт Асоціації українських банків www.aub.com.ua.
67. Офіційний сайт Верховної ради України www.rada.kiev.ua.
68. Офіційний сайт Національної бібліотеки ім. Вернадського www.nbuv.gov.ua.
69. Офіційний сайт Українська асоціація інвестиційного бізнесу www.uaib.com.ua.
70. Офіційний сайт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб www.fg.org.ua.
71. Форум банківських аналітиків www.bankir.ru.

Фінансовий облік

Тема 1. Система бухгалтерського обліку в банках

- 1.1. Бухгалтерський облік у системі прийняття рішень у банку
- 1.2. Компоненти та елементи фінансової звітності
- 1.2.1. Баланс
- 1.2.2. Звіт про фінансові результати
- 1.3. Інструменти бухгалтерського обліку у банках
- 1.3.1. Поняття бухгалтерського рахунку та їх класифікація
- 1.3.2. Метод відображення банківських операцій за бухгалтерськими рахунками та аналіз їх впливу на фінансовий стан банку
- 1.3.3. Метод обліку операцій за позабалансовими рахунками
- 1.3.4. Поняття плану рахунків і його структура

Тема 2. Облік власного капіталу

- 1.1. Визначення власного капіталу, його структура оцінка
- 2.2. Облік операцій з формування статутного капіталу банку
- 2.3. Облік емісійного доходу
- 2.4. Облік операцій з власними акціями банку
- 2.5. Визначення й облік фінансового результату від діяльності банку та його розподілу

Тема 3. Облік депозитів та інших зобов'язань банку

- 3.1. Визначення зобов'язань, їх класифікація та розкриття у балансі.
- 3.2. Облік депозитів
- 3.3. Облік зобов'язань за ощадними сертифікатами, емітованими банком
- 3.3.1. Визначення поняття «ощадний сертифікат», його оцінка та структура рахунків щодо його обліку

3.3.2. Облік операцій з розміщення ощадних сертифікатів, емітованих банком за номінальною вартістю

3.3.3. Облік операцій з розміщення ощадних сертифікатів, емітованих банком, з дисконтом або премією

Тема 4. Облік грошових коштів банку

4.1. Визначення грошових коштів та їх відображення у фінансовій звітності банку

4.2. Облік готівкових коштів банків

4.2.1. Організація касової роботи в банках та структура рахунків щодо обліку готівки

4.2.2. Організація обліку операцій прибуткової каси

4.2.3. Організація обліку операцій видаткової каси

4.2.4. Організація обліку операцій вечірньої каси та каси перерахунку готівки

4.2.5. Облік підкріплення операційних кас банків

4.2.5.1. Облік операцій з передавання готівки між банком та Національним банком України

4.2.5.2. Облік операцій з передавання готівки безпосередньо між установами комерційних банків

4.3. Облік грошових коштів на кореспондентських рахунках та міжбанківських переказів

4.3.1. Загальні правила розрахунків між банківськими установами

4.3.2. Облік міжбанківських розрахунків через систему електронних міжбанківських переказів Національного банку України

4.3.3. Облік коштів на прямих кореспондентських рахунках та міжбанківських переказів

4.3.4. Облік міжбанківських переказів, що здійснюються через внутрішньобанківську платіжну систему

Тема 5. Інструменти безготівкових розрахунків та облік операцій за цими розрахунками

5.1. Визначення та інструменти безготівкових розрахунків

5.2. Облік операцій з розрахунків платіжними дорученнями

5.3. Облік операцій при розрахунках платіжними вимогами-дорученнями

5.4. Облік операцій з розрахунків платіжними вимогами

5.5. Облік операцій з розрахунків розрахунковими чеками

5.6. Облік операцій з розрахунків акредитивами

Тема 6. Облік кредитних активів та позабалансових зобов'язань кредитного характеру

6.1. Визначення, оцінка та організація обліку кредитних активів і позабалансових зобов'язань з фінансування

6.2. Облік операцій з надання та погашення кредиту

6.3. Облік прострочених і сумнівних кредитів

6.4. Облік доходів банку за кредитними операціями

6.5. Облік операцій з формування і використання спеціального резерву для покриття втрат за кредитами

Тема 7. Облік фінансових інвестицій банку

7.1. Визнання, оцінка та відображення фінансових інвестицій у фінансовій звітності

7.2. Облік цінних паперів у торговому портфелі

7.3. Облік цінних паперів у портфелі банку на продаж

7.4. Облік цінних паперів у портфелі банку до погашення

7.5. Облік інвестицій в асоційовані та дочірні компанії

Тема 8. Облік операцій в іноземній валюті

8.1. Визначення й класифікація валютних операцій та загальні правила їх обліку

8.2. Облік обмінних операцій в іноземній валюті

8.3. Облік інших операцій комерційних банків в іноземній валюті

Тема 9. Облік матеріальних та нематеріальних необоротних активів

Тема 10. Облік доходів і витрат комерційного банку

- 10.1. Класифікація доходів і витрат комерційного банку та їх визнання у звіті про фінансові результати
- 10.2. Правила обліку доходів і витрат
- Тема 11.* Складання та подання фінансової звітності банку

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
результатів фахового тестування
для конкурсного відбору вступників
до Київського інституту банківської справи
для здобуття освітньо ступеня магістр
за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування**

Фахове тестування для конкурсного відбору вступників для здобуття освітньо ступеня «магістр» за спеціальністю **072 Фінанси, банківська справа та страхування** проводиться письмово та містить завдання з навчальних курсів: «Гроші і кредит», «Фінанси», «Банківська справа», «Банківські операції», «Фінансовий облік».

Пакет завдань для проведення випробувань містить 30 варіантів.

Завдання згруповані в розрізі фахових дисциплін: Гроші та кредит (1), Фінанси (2-3), Банківські операції (4-7), Банківська справа (8). Фінансовий облік (9-10).

Кожне завдання оцінюється за 10-ти бальною шкалою (0,6,8,10).

Завдання 1, 2, 4, 9 є теоретичними питаннями та мають бути висвітлені на окремому аркуші.

Практичні завдання 6,7 повинні мати розв'язок на окремому аркуші.

Відповіді на тестові завдання 3,5,8,10 відмічаються на бланку білета.

Ніяких виправлень у бланку білету не допускається

На виконання завдань відводиться 3 години.

Максимальна сума балів за відповіді на всі питання становить 100.

Для переведення кількості балів в оцінки за чотирьохбальною системою оцінки знань вступників використовується така шкала переведення:

Кількість балів	Оцінка
90-100	відмінно
75-89	добре
60-74	задовільно
59 і менше	незадовільно

ЗРАЗОК ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО ЗАВДАННЯ
для проведення фахового тестування
для конкурсного відбору вступників
для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня магістра
за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування

На виконання завдань вступного білету дається 3 години.

Завдання згруповані в розрізі фахових дисциплін: Гроші та кредит (1), Фінанси (2-3), Банківські операції (4-7), Банківська справа (8). Фінансовий облік (9-10).

Кожне завдання оцінюється за 10-ти бальною шкалою (0,6,8,10).

Завдання 1, 2, 4, 9 є теоретичними питаннями та мають бути висвітлені на окремому аркуші.

Практичні завдання 6,7 повинні мати розв'язок на окремому аркуші.

Відповіді на тестові завдання 3,5,8,10 відмічаються на бланку білета.

Ніяких виправлень у бланку білету не допускається.

ВАРІАНТ № (ЗРАЗОК)

1. Операції банків.
2. Предмет науки про фінанси. Суб'єкти і об'єкти фінансових відносин.

3. Тестові завдання:

3.1 Фінансовий механізм – це:

а) сукупність фінансових методів і форм, інструментів і важелів впливу на соціально-економічний розвиток суспільства,

б) сукупність економічних відносин, пов'язаних з формуванням і використанням фінансових ресурсів держави, фізичних і юридичних осіб для задоволення їх потреб,

в) сукупність розроблених державою заходів у сфері формування і використання фінансових ресурсів, необхідних для виконання державою своїх функцій.

3.1. Державний кредит є складовою такої сфери фінансової системи, як:

а) банківська система,

б) фінансовий ринок,

в) фінанси суб'єктів господарювання,

г) державні фінанси.

3.2. У вигляді надбавки до ціни товарів і послуг встановлюються такі податки:

а) податок на прибуток,

б) податок на додану вартість,

в) податок на землю,

г) податок з доходів громадян.

3.3. Фінансовий ринок забезпечує:

а) формування бюджетних доходів і здійснення видатків,

б) прибуткове розміщення тимчасово вільних грошових ресурсів,

в) фінансування суспільних товарів і послуг,

г) покриття збитків, що виникли у результаті непередбачуваних ризиків.

3.4. Амортизаційні відрахування призначені для використання на:

а) сплату податків до бюджету,

б) виплату заробітної плати,

в) закупку сировини,

г) капітальний ремонт і придбання основних засобів.

4. Власний капітал банку.

5. Тестові завдання:

5.1. Обліковий кредит надається:

а) векселедержателю; б) векседавцю; в) трасату.

5.2. Банки можуть створюватися у формі:

а) АТ; в) командитних товариств;
б) ТОВ; г) кооперативних банків.

5.3. Інвестиції поділяються на:

а) капітальні; в) біржові;
б) фінансові; г) реінвестиції.

5.4. Кредитоспроможність позичальника – це:

а) фіксація неплатежів за звітний період;
б) наявність передумов для одержання кредиту;
в) наявність передумов для одержання кредиту і здатність повернути його.

5.5. Ощадним вкладом характерно:

а) використання через тривалий строк;
б) наявність ощадної книжки;
в) скачкообразна зміна розмірів.

6. Практичне завдання.

Є такі дані, млн.грн.: основний капітал банку – 8, у т.ч. статутний – 5; додатковий капітал – 8,6.

Розрахувати регулятивний капітал банку.

7. Практичне завдання

Банк кредитує комбінат під затрати виробництва. Є наступні дані станом на 1 червня, тис.грн.:

1.	Залишок виробничих затрат:	
	- по плану	1780
	- фактично	1800
2.	Списано на собівартість продукції:	
	- по плану	550
	- фактично	600
3.	Власні кошти комбінату	250

Визначте розмір затрат, які комерційний банк прийме в забезпечення кредиту.

8.Тестові завдання:

8.1. За організацією внутрішній аудит поділяється на:

а) однопредметний;
б) фінансовий;
в) багатопредметний;
г) стратегічний.

8.2. Центральні банки надають банкам кредити такими методами:

а) прямим;
б) тендерним;
в) ломбардним.

8.3. Кредит НБУ, що може надаватися банку на підтримку заходів фінансового оздоровлення і ліквідності на визначений НБУ строк, є кредитом:

а) стабілізаційним
б) ломбардним;
в) овернайт.

8.4. Фінансові операції можуть підлягати:

а) обов'язковому фінансовому моніторингу;

- б) внутрішньому фінансовому моніторингу;
 - в) корпоративному фінансовому моніторингу.
- 8.5. Ідентифікація клієнтів при здійсненні фінансової операції є:
- а) завжди обов'язковою;
 - б) на розсуд об'єкта первинного фінмоніторингу;
 - в) не обов'язкова у разі передбаченого законом.

9. Правила та принципи обліку доходів та витрат.

10. Тестові завдання:

10.1 Порядок ведення фінансового обліку процентних та комісійних доходів банку ведеться:

- а) за рахунками 6 класу Плану рахунків бухгалтерського обліку;
- б) у відповідності до вимог НБУ та укладених з клієнтами договорів;
- в) у відповідності до Облікової політики банку.

10.2. Форми безготівкових розрахунків включають:

- а) самостійно обрані клієнтами форми при укладанні відповідних договорів;
- б) платіжне доручення, платіжна вимога-доручення, платіжна вимога, меморіальний ордер, вексель, акредитив, розрахунковий чек;
- в) це платіжні інструменти, за допомогою яких здійснюється переказ коштів з одного рахунку на інший.

10.3. Меморіальні ордери використовуються при оформленні операцій:

- а) як клієнтами, так і банками;
- б) внутрішньобанківських операцій;
- в) меморіальні ордери використовуються при договірному списанні коштів з рахунків клієнтів.

10.4. Існують наступні види акредитивів:

- а) покритий та непокритий;
- б) відкличний та безвідкличний;
- в) переводний, револьверний та резервний.

10.5. У системі електронних платежів НБУ всі розрахунки здійснюються:

- а) через Центральну Розрахункову палату по єдиному коррахунку.
- б) по кожній філії банку через свій коррахунок;
- в) по одній із 8 моделей розрахунків, яку кожен банк обирає для себе.

Голова приймальної комісії інституту
Голова фахової атестаційної комісії

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України “Про банки і банківську діяльність” № 2121-III. від 7 грудня 2000 р (зі змінами та доповненнями) - <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/=2121-14>.
2. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні (в редакції постанови Правління НБУ від 15.12.2004 № 637) // Вісник НБУ - 2005. - №3 (додаток).
3. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті. Затверджена постановою Правління НБУ від 21.01.2004 № 22 (зі змінами та доповненнями) - <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main>.
4. Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах. Затверджена постановою Правління НБУ від 12.11.2003 № 492 (зі змінами та доповненнями) - <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/=z1172-03>.
5. Указ Президента України “Про грошову реформу в Україні” від 25 серпня 1996 р. // Вісник Податкової служби України. - 2000. - № 16.
6. Закон України “Про фінансовий лізинг” від 11.12.2003, №381-IV. // Вісник НБУ. - 2004. - №3 (додаток).
7. Закон України “Про Національний банк України” від 20.05.1999, № 679 –XIV (зі змінами та доповненнями від) - <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/=679-14>.
8. Закон України “Про національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні” від 10 грудня 1997р. (зі змінами та доповненнями) - <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/>.
9. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні. Затверджена постановою Правління НБУ від 28.08.2001 № 368 (зі змінами та доповненнями) - <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/=z0841-01>.
10. Закон України “Про приватизаційні папери” від 6 березня 1992 р. № 2173-XII (зі змінами та доповненнями) - <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/=2173-12>.
11. Закон України “Про цінні папери і фондовий ринок” від 21 лютого 2006 р. № 1201-XII (зі змінами та доповненнями) - <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/=3480-15>
12. Закон України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринку фінансових послуг в Україні” від 12 липня 2001 р. № 2664-III (зі змінами та доповненнями) - <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/=2664-14>
13. Вовчак О.Д., Руцишин Н.М. Банківська справа: Навчальний посібник – Львів: «Новий Світ-2000», – 2008. – 560 с.
14. Вовчак О.Д., Руцишин Н.М., Андрейків Т.Я. Кредит і банківська справа: Підручник – К.: Знання, 2008.– 564 с.
15. Вовчак О.Д., Шпаргало Г.Є., Андрейків Т.Я. Платіжні системи: Навч. посіб. – К.: Знання, 2008.– 341 с.
16. Гроші та кредит. Інтерактивні методи викладання дисципліни: навч.посіб. / О.О. Чуб. – К.: КНЕУ, 2009. – 326 с.
17. Гроші та кредит: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни для студентів спец. «Банківська справа» / М.І. Савлук, І.М. Лазепка та ін. — К.: КНЕУ, 2006. — 200 с.
18. Гроші та кредит: Підручник / М.І. Савлук, А.М. Мороз, М.Ф. Пуховкіна та ін. – К.: КНЕУ, 2007. – 802 с.
19. Кейнс Дж. М. Трактат про грошову реформу. Загальна теорія зайнятості, процента та грошей. – К., 1999.
20. Коваленко Д.І. Гроші та кредит: Навч. посібник.– К.: Центр учбової літератури, 2009. – 320 с.
21. Лагунін В.Д. Гроші та грошовий обіг: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2007. – 260с.
22. Міжнародні розрахунки та валютні операції: Навч. посібник / О.І. Береславська, О.М.

- Наконечний, М.Г. Пясецька та ін.; За заг. ред. М.І. Савлука. – К.: КНЕУ, 2002. – 392с.
23. Національний банк і грошово-кредитна політика: Підручник / За ред. Мороза А.М., Пуховкіної М.Ф. – К.: КНЕУ, 2005. – 556с.
 24. Щетинін А.І. Гроші та кредит: Підручник: Вид. 3-тє, перероб. та доп. – Київ: Центр навчальної літератури, 2008. – 432 с.
 25. Азаренкова Г.М. Борисенко І.І. Фінанси: Практикум: Навч.посіб. –К.:Знання, 2008 – 279с.
 26. Азаренкова Г.М., Біломістна І.І., Сословський В.Г. Управління фінансовими ресурсами банку : монографія / Г.М. Азаренкова, І.І. Біломістна. В.Г. Сословський . – К.: УБС НБУ, 2012. – 200 с.
 27. Азаренкова Г.М., Борисенко І.І., Головка О.Г. «Економіка праці та соціально-трудові відносини» навчальний посібник Л.: Новий Світ - 2000, 2011. – 343 с.
 28. Фінанси : підручник для студентів вищих навчальних закладів усіх рівнів акредитації / авт. кол. ; за ред. А. Я. Кузнецової, Г. М. Азаренкової. – К. : УБС НБУ, 2011. – 495 с.
 29. Борисенко І.І. Фінанси [Текст] : опорний конспект лекцій. В 2-х частинах. Ч. 1 / І. І. Борисенко. - Харків : ХІБС УБС НБУ, 2007. - 57 с.
 30. Біломістна І.І. Фінанси [Текст] : збірник тестових завдань / І. І. Біломістна. - Харків : ХІБС УБС НБУ, 2010. - 64 с.
 31. Біломістна І.І. Грохольська Є.І. Стратегія забезпечення фінансової безпеки промислових підприємств України / І.І. Біломістна, Є.І. Грохольська // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики : зб. наук. праць. – Вип. 2 (11)/2011. – Харків, 2011. – С. 103-111.
 32. Біломістна І.І., Хоречко В.І. Механізм забезпечення фінансової безпеки промислових підприємств / І.І. Біломістна, В.І. Хоречко // Інноваційна економіка. - №6'2012 [32]. – 2012. – С.305-307.
 33. Сунцова О.О. Місцеві фінанси: Навчальний посібник.-К.: Центр учбової літератури, 2010.-488 с.
 34. Управління фінансовими ресурсами місцевого бюджету: монографія / Кондусова Л.Ф., Нескородєва І.І., Алексеєнко І.І. та ін.. – Х.: Вид. ХНЕУ, 2011. – 268 с.
 35. Фінанси: курс для фінансистів [Текст] : підручник / затв. Мін. освіти і науки України для студентів вищ. навч. закладів ; за ред. д. е. н., проф. П. Ю. Буряка, д. е. н., проф. О. Б. Жихор. - К. : "Хай-Тек Прес", 2010. - 528 с.
 33. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року, №254/96-ВР (зі змінами і доповненнями).
 34. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV (зі змінами та доповненнями).
 35. Закон України “Про банки і банківську діяльність” від 7.12.2000 р. №2121 – III (зі змінами та доповненнями).
 36. Закон України “Про Національний банк України” від 20.05.1999 р. №679 – XIV (зі змінами та доповненнями).
 37. Декрет Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» від 19.02.1993 №15 – 93 (зі змінами та доповненнями).
 38. Положення про Комісію Національного банку України з питань нагляду та регулювання діяльності банків і Комісію з питань нагляду та регулювання діяльності банків при територіальному управлінні Національного банку України, затверджене постановою Правління Національного банку України від 26.10.2007 р. № 395 (зі змінами та доповненнями).
 39. Положення про здійснення банками фінансового моніторингу, затверджене постановою Правління Національного банку України від 14.05.2003 р. № 189 (зі змінами та доповненнями).

40. Положення про порядок здійснення Національним банком України наглядових функцій щодо банків, діяльність яких пов'язана з державною таємницею, затверджене постановою Правління Національного банку України від 28.12.2002 р. № 538 (зі змінами та доповненнями).
41. Положення про порядок реєстрації та ліцензування банків, відкриття відокремлених підрозділів, затверджене постановою Правління Національного банку України від 08.09.2011 р. № 306 (зі змінами та доповненнями).
42. Положення про регулювання Національним банком України ліквідності банків України, затверджене постановою Правління Національного банку України від 30.04.2009 р. № 259 (зі змінами та доповненнями).
43. Положення про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями, затверджене постановою Правління Національного банку України від 25.01.2012 № 23 (зі змінами та доповненнями).
44. Методичні вказівки з інспектування банків “Система оцінки ризиків”, схвалені постановою Правління Національного банку України від 15.03.2004 р. № 104.
45. Методичні рекомендації щодо організації та функціонування систем ризик-менеджменту в банках України, схвалені постановою Правління Національного банку України від 02.08.2004 р. № 361.
46. Банківська система України в європейському контексті: генеза, структура, конкурентний потенціал: монографія / за ред. д-ра екон. наук Р.Ф. Пустовойта. – Київ: УБС НБУ, 2009. – 399 с.
47. Банківський нагляд: підручник / О.В. Васюренко, О.М. Сидоренко. -Київ: Знання, 2011. – 502 с.
48. Банківські операції: навчальний посібник / О.В. Васюренко. – 6-те вид., перероб. і доп. – Київ: Знання, 2008. – 318 с.
49. Банківські операції: підручник / А.М. Мороз, М.І. Савлук, М.Ф. Пуховкіна; за ред.: А.М. Мороза. – 4-те вид., без змін. – Київ: КНЕУ, 2009. – 608 с.
50. Вовк В.Я. Кредитування і контроль: Навчальний посібник / В.Я. Вовк, О.В. Хмеленко.- К.: Знання, 2008. – 463 с.
51. Д'яконова І.І. Модернізація банківського нагляду в Україні: Монографія / І.І. Д'яконова. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. – 279 с.
52. Дмитров О.С. Моделювання оцінки ризиків використання банків з метою банків з метою кримінальних доходів або фінансування тероризму: монографія. – Суми : УБС НБУ.- 2008. 75 с.
53. Історія Національного банку України: віхи поступу: наукове видання / В.І. Огієнко, В.В. Світлична, З.М. Комаринська, В.В. Анісімов; наук. кер. В.І. Огієнко; Національний банк України. – К. : УБС НБУ, 2010. – 239 с.
54. Косова Т.Д. Центральний банк і грошово – кредитна політика: Навчальний посібник. За ред. Косової Т.Д., Папаїки О.О. – К.: Центр учбової літератури. – 2011. – 328с.
55. Котковський В.С., Неїзвестна О.В. Банківські операції: навчальний посібник. – К.: Кондор, 2011. – 498с.
56. Кузнєцова А.Я., Зінько Н.Я., Другов О.О. Удосконалення банківського і небанківського фінансування інноваційної діяльності в Україні: монографія. – К.: УБС НБУ, 2009. – 175 с.
57. Моделі оцінки банківської діяльності для забезпечення стабільності банківської системи : монографія / авт. кол. – К. : УБС НБУ, 2010. – 294 с.

58. Підвищення ефективності взаємодії банківського і реального секторів економіки в умовах глобалізації та євроінтеграції : монографія / кол. авт. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. О. І. Барановського. – К. : УБС НБУ, 2010. – 482 с.
59. Розвиток банківської системи України : монографія / кол. авторів ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т. С. Смовженко, д-ра екон. наук, проф. Р. А. Слав'юка. – К. : УБС НБУ, 2010. – 462 с.
60. Управління банківською системою України у стратегії економічного зростання : монографія / А. І. Степаненко. – К. : УБС НБУ, 2010. – 319 с.
61. Управління діяльністю банку: методологія і практика: монографія / За заг. ред. акад. АЕН України, д-ра екон. наук, проф. О.В.Васюренка. – Київ; УБС НБУ, 2008. – 230 с.
62. Фінансове планування та прогнозування діяльності банків: монографія / за заг. ред. акад. АЕН України, д-ра екон. наук., проф. О.В. Васюренка. – Київ: УБС НБУ, 2009. – 323 с.
63. Формування монетарної економіки і монетарної політики Національного банку України в контексті розвитку світової економічної теорії : монографія / авт. кол. ; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. Т. С. Смовженко, канд. екон. наук, доц. Г. Я. Стеблій. – К. : УБС НБУ, 2010. – 271 с.
64. Функціональна достатність ресурсного потенціалу банків: методи оцінювання та напрями забезпечення : монографія / В.В. Коваленко, Ж.І. Торяник. – К. : УБС НБУ, 2010. – 158 с.
65. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV.
66. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV.
67. Конвенція про врегулювання деяких колізій законів про переказні векселі та прості векселі // підписано в Женеві 07.06.1930 р.
68. Конвенція про гербовий збір стосовно переказних векселів і простих векселів // підписано в Женеві 07.06.1930 р.
69. Уніфікований Закон про переказні векселі та прості векселі // підписано в Женеві 07.06.1930 р.
70. Уніфікований Закон про чеки // підписано в Женеві, 1931 р.
71. Уніфіковані правила для інкасо (публікація МТП № 522, 1995 р.).
72. Уніфіковані правила для міжбанківського рабурсування для документарних акредитивів (публікація МТП № 525).
73. Уніфіковані правила та звичаї для документарних акредитивів (публікація МТП № 600, 2007 р.).
74. Закон України "Про іпотеку" від 05.06.2003 р. №898-IV.
75. Закон України "Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю" від 19.06.2003 р. №978-IV.
76. Декрет Кабінету Міністрів України "Про систему валютного регулювання і валютного контролю" від 19.02.1993 р. №15-93.
77. Закон України "Про акціонерні товариства" від 07.09.2008 р. №514-VI.
78. Закон України "Про банки і банківську діяльність" від 07.12.2000 р. № 2121-III.
79. Закон України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" від 30.06.1999 р. № 784-XIV.
80. Закон України "Про господарські товариства" від 19.09.1991 р. № 1576-XII.
81. Закон України "Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень" від 18.11.2003 р. № 1255-IV.
82. Закон України "Про заставу" від 02.10.1992 р. № 2654-XII.
83. Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність" від 16.04.1991 р. № 959/ХП-ВР.

84. Закон України "Про іпотечне кредитування, операції консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати" від 19.06.2003 р. № 979-IV.
85. Закон України "Про Національний банк України" від 20.05.1999 р. № 679-XIV.
86. Закон України "Про обіг векселів в Україні" від 04.05.2001 р. № 2374-III.
87. Закон України «Про кредитні спілки від 20.12.2001р. № 2908-III.
88. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12.07.2001р. № 2664-III.
89. Закон України "Про платіжні системи та переказ грошей в Україні" від 05.04.2001 р. № 2346-III.
90. Закон України "Про приєднання України до Конвенції УНІДРУА про міжнародний фінансовий лізинг" від 11.01.2006 р. № 3301-IV.
91. Закон України "Про приєднання України до Конвенції УНІДРУА про міжнародний факторинг" від 11.01.2006 р. № 3302-IV.
92. Закон України "Про фонд гарантування вкладів фізичних осіб" від 20.09.2001 р. № 2740-II.
93. Закон України "Про фінансовий лізинг" від 16.12.1997 р. № 723/97-ВР.
94. Закон України "Про цінні папери і фондовий ринок" від 23.02.2006 р. № 3480-IV.
95. Інструкція з організації перевезення валютних цінностей та інкасації коштів в установах банків України // Постанова Правління НБУ від 03.12.2003 р. № 520.
96. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті // Постанова Правління НБУ від 21.01.2004 р. № 22.
97. Інструкція про касові операції в банках України // Постанова Правління НБУ від 14.08.2003 р. № 337.
98. Інструкція про порядок ведення касових операцій у національній валюті в Україні // Постанова Правління НБУ від 15.12.2004 р. № 637.
99. Інструкція про порядок відкриття, використання та закриття рахунків у національній та іноземній валюті // Постанова Правління НБУ від 12.11.2003 р. № 492.
100. Інструкція про порядок організації та здійснення валютно-обмінних операцій на території України // Постанова Правління НБУ від 12.12.2002 р. № 502.
101. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків України // Постанова Правління НБУ від 28.08.2001 р. № 368.
102. Положення про переказування коштів у національній та іноземній валюті на користь нерезидентів за деякими операціями // Постанова Правління НБУ від 30.12.2003 р. № 597.
103. Положення про порядок виконання банками документів на переказ, примусове списання і арешт коштів в іноземних валютах та банківських металів // Постанова Правління НБУ від 28.07.2008 р. № 216.
104. Положення про порядок емісії платіжних карток і здійснення операцій з їх застосуванням // Постанова Правління НБУ від 19.04.2005 р. № 137.
105. Положення про порядок здійснення банками операцій з векселями в національній валюті на території України // Постанова Правління НБУ від 16.12.2002 р. № 508.
106. Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами // Постанова Правління НБУ від 03.12.2003 р. № 516.
107. Положення про порядок здійснення операцій з чеками в іноземній валюті на території України // Постанова Правління НБУ від 29.12.2000 р. № 520.
108. Положення про порядок створення і державної реєстрації банків, відкриття філій, представництв, відділень // Постанова Правління НБУ від 31.08.2001 р. № 375.
109. Положення про порядок та умови торгівлі іноземною валютою // Постанова Правління НБУ від 10.08.2005 р. № 281.

110. Положення про порядок формування і використання банками резерву для відшкодування можливих втрат від дебіторської заборгованості.
111. Положення про порядок формування обов'язкових резервів // Постанова Правління НБУ від 16.03.2006 р. № 91.
112. Положення про порядок формування резерву під операції банків України з цінними паперами // Постанова Правління НБУ від 02.02.2007 р. № 31.
113. Положення про порядок формування та використання банками резервного фонду// Постанова Правління НБУ від 08.08.2001 р. № 334.
114. Положення про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків // Постанова Правління НБУ від 06.07.2000 р. № 279.
115. Положення про регулювання НБУ ліквідності банків України // Постанова Правління НБУ від 30.04.2009 р. № 259.
116. Правила використання готівкової іноземної валюти на території України // Постанова Правління НБУ від 30.05.2007 р. № 200.
117. Правила здійснення за межі України та в Україні переказів фізичних осіб за поточними валютними неторговельними операціями та їх виплати в Україні // Постанова Правління НБУ від 29.12.2007 р. № 496.
118. Положення про порядок унесення інформації про ломбарди до Державного реєстру фінансових установ //Розпорядження Держкомфінпослуг України від 2.10.2008р. № 1140.
119. Алексеєнко М.Д. Капітал банку: питання теорії і практики: Монографія.К.: КНЕУ, 2002.- 276 с.
120. Банківські операції: Підручник //За ред. А.М. Мороза. - К.: КНЕУ, 2008. -608 с.
121. Гроші та кредит: Підручник // За заг. ред. М.І. Савлука. К.: КНЕУ, 2006. – 744 с.
122. Міжнародні розрахунки та валютні операції / За заг. ред. М.І. Савлука. - К.: КНЕУ, 2002. - 392 с.
123. Центральний банк і грошово-кредитна політика: Підручник / За ред. А.М, Мороза, М.Ф. Пуховкіної. - К.: КНЕУ. 2005. — 566с.
124. "Банківські операції": навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни //А.М.Мороз, М.Д. Алексеєнко, П.М. Чуб та ін. - К.: КНЕУ, 2010.-303с.
125. Банковское дело: Слов.: Пер. с англ. / Ред. Л.Е.Миронова. - М.:ИНФРА-М, 2001.-412с.
126. Енциклопедія банківської справи України / Редкол.: В.С. Стельмах та ін.-К.: Молодь, Ін Юре, 2001. -680 с.
127. Розенберг Д. Словарь банковских терминов: Пер. с англ. - М.:ИНФРА-М, 1997.-360с.
128. Роуз П.С. Банковский менеджмент: Пер. с англ. — М.:Дело Лтд, 1995.-768с.
129. Офіційний сайт Національного банку України www.bank.gov.ua.
130. Офіційний сайт Асоціації українських банків www.aub.com.ua.
131. Офіційний сайт Верховної ради України www.rada.kiev.ua.
132. Офіційний сайт Національної бібліотеки ім. Вернадського www.nbuv.gov.ua.
133. Офіційний сайт Українська асоціація інвестиційного бізнесу www.uaib.com.ua.
134. Офіційний сайт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб www.fg.org.ua.
135. Форум банківських аналітиків www.bankir.ru.